

LÜHIKROONIKA

1. aprillil Tallinnas toimunud hõimuklubi õhtul kõneles Mika Keränen teemal „Möhkö mees Mika – kas Soome pas-siga tohib olla üldse karjalane?“. Eestis on Mika Keränen tuntud eelkõige laste-kirjanikuna. Ta peab end aga karjalaseks ja tema sulest on ilmunud varjunime Tommi Turunen all kodumurdes kirjutatud luule-kogu „Latvis“.

8.–10. aprillini toimus Tartus Eesti Rahva Muuseumis ja Tartu Ülikoolis Eesti huma-nitaarteaduste aastakonverents „Hic sunt dracones. Humanitaarsed maailmad“. Konverentsi pealkirja alla koon-dus 42 ettekandepaneeli 252 suulise ettekandega, lisaks 17 posterettekannet, üheksa ümarlauda ja neli praktilist töö-tuba. Plenaarainesinejad olid arheokeemik Ester Oras (TÜ, „Biomolekulaarhumanita-aria: kahes maailmas korraga või kahe maailma vahel?“), latinist Kristi Viiding (Underi ja Tuglase Kirjandusinstituut, „*Dracones mordaces*: varauusaegse Eesti-ja Liivimaa kirjanduslikke kihistusi“) ning kirjandusteadlane Jaak Tomberg (TÜ, „*Hic svnt speculationes*. Ulmekirjandusega spekulatiivses tegelikkuses“). Esimest korda anti koostöös Eesti Teaduste Akadeemiaga välja Eesti humanitaarteaduste aasta-preemiad, mille pälvisid Margus Ott tööde tsükli „Mõisted, mille järgi me oleme ja elame. Humanitaarteaduste ja filosoofia-pärimuste ristumiskohti“ ja Kristiina Ross tööde tsükli „Eesti kirjakeele kujunemine saksa kultuuri mõjuväljas“ eest.

10.–11. aprillil peeti TÜ Narva kolledžis XIV Mikael Agricola ehk soome keele päeva konverents. Kultuuri- ja teadus-loo sektsioonis astusid üles Sándor Sze-verényi (Szegedi ülikool, „József Budenz and linguistic documentation“), Szilárd Tibor Tóth („Oulujärvest Gröönimaani

ehk tundmatu ungari keelemehhe, fenno-ugristi ja noorsookirjaniku István Átányi rehabiliteerimise vajalikkusest“) ja Piret Norvik („István Csekey Eesti-Soome-Ungari kultuurisuhete arendajana“). Kir-jandusteaduse sektsioonis esinesid Anikó Polgár (Komárno János Selye ülikool, Slo-vakkia, „Transkulturalismi, historiakäsitly ja vähemmistõkielen käyttö slovakkialais-unkarilaisessa kirjallisuudessa“), Anastasia Matrossova (TLÜ, „Siberi eluoluga seotud sõnavara kajastumine Nikolai Baturini loomingus“) ja Kerttu Rakke (TLÜ, „Kas lihtne keel tähendab ka lihtsat kirjan-dust?“). Sektsioonis „Läänemeresoomla-sed põhjaaladel“ astusid üles Enn Ernits („Kirjaeelsest infoedastusvahenditest soome-ugri põhjaaladel“), Eva Saar (TÜ, „Isuri keele ja eesti kirderannikumurrete ühisjooni“) ja Heinike Heinsoo (TÜ, Lvivi Ivan Franko ülikool, „Eestlaste hüvastijä-tustrateegiad“). Vadja rahvausundi teemal arutles Madis Arukask (TÜ), Dmitrijs Šcegoļevs (Läti ülikool) võttis vaatluse alla kreevinite rahvarõivad ja Siiri Erm-Nairis-mägi (Lishti Instituut, Tallinn) andis üle-vaate Ernó Kochi loomingust ja seotusest Eesti ning Soomega.

15. aprillil toimus Tallinnas hõimuklubi õhtu „Väike Taga-Karpaatia Eestis – Kis Kárpátalja Északon“. Eestimaa Ungar-laste Ühingu esimees István Bán rääkis Taga-Karpaatia lühiajalooost, seal elavatest ungarlastest, nende kujunemisloost ning sellest, mis tõi osa neist Eestisse.

18. aprillil esitles Eesti Kirjandusmuu-seum Pirita kloostri digitaalset psaltrit (DigiPs). Demonstreeriti Eerik Jõksi teadustööl põhinevat uut andmekogu ning tarkvaralahendust kui laulavat psaltrit ja keeleteadusliku ning tõlketöö abivahendit. Eesmärk oli luua kaasaegne veebi-keskkond, milles saaks kõrvutada kõiki eestikeelseid Vana Testamendi psalme ja

kantikume (psalmilaadseid piiblitekste) ning Uue Testamendi kantikume ja samuti edendada eestikeelsete proosatekstide keelepärast laulmist ehk eesti pühalaulu.

22. aprillil Eesti Kirjandusmuuseumis toimunud seminaril „Folkloor ja mõttekaaslased” kõneles Alevtina Solovyova teemal „Eschatology and Entrepreneurship in Contemporary Inner and Central Asia”. Ta on uurinud maailmalõpunnarratiive ja rituaale kui reaktsioone kasvavale kriisile ja ebakindlusele. Pikaajaliste etnograafiliste välitööde põhjal selgitas esineja, kuidas erinevad usulised ja sotsiaalsed kombed kujundavad pandeemiade, sõdade ja geopoliitiliste pingete tõlgendamise raamistikku.

22. aprillil Tartus toimunud Õpetatud Eesti Seltsi ettekandekoosolekul esines TÜ germanistika professor Reet Bender teemal „Buršid balletiseelikuis ja muud tegelased. Tartu baltisaksa korporatsioonide teatritegevusest”. Tartu baltisaksa korporatsioonidelt pärineb üks tänapäevani üpriski elujõuline traditsioon – rebasteatri tegemine.

23.–24. aprillil peeti Tallinnas rakenduslingvistika konverents „Keel(eõpe) muutuv maailmas”. Ettekannetes keskenduti keeleõppe eri tahkudele ning keeleuurimisele tehnoloogilise innovatsiooni valguses. Plenaarettekannetega esinesid Geraldine Mark (Malta ülikool, „Scrutinising the evidence: what can a data-driven approach contribute to our understanding of language use and development?”), Sanita Martena (Riia tehnikaülikool, „Latvian as medium of instruction for all: Official discourses & lived experiences at schools since the latest school reform”), Reili Argus (TLÜ, „Teekond eesti keeleni: Ukraina sõjapõgenikest laste keeleoskuse kujunemine”) ja Niall Curry (Manchesteri

ülikool, „GenAI in Language Education: Critical Perspectives and Critical Literacies”). Konverentsi töö käis viies seksioonis: „Suured keelemudelid”, „Üleminek eestikeelsele õppele”, „Leksikograafia ja konstruktiivne keeleõpe”, „Keeleomandamine ja keeleõpe” ning „Sotsiolingvistika”. Toimus kaks töötuba: eesti keel teise keelena ja mitmekeelsuse töötuba. Konverentsi korraldasid Eesti Rakenduslingvistika Ühing ja Eesti Keele Instituut.

23.–24. aprillil toimus Eesti Kirjandusmuuseumis rahvusvaheline värsikonverents „Frontiers in Comparative Metrics V”. Tartu Ülikooli ja Eesti Kirjandusmuuseumi koostöös korraldatud konverents oli pühendatud värsiteadlaste Reuven Tsurile ja Barry Scherri mälestusele. Konverentsi teemadering oli lai: võrdlev ja ajalooline värsiõpetus, helipoetika, värsimõõdud rahvaluules ja suulises esituses, statistilised ja kvantitatiivsed lähenemised värsiõpetusele ja poetikale, digitaalsed tööriistad ja korpused värsi analüüsimisel, poeetilise rütmi kognitiivsed ja psühholoogilised aspektid, värsimõõdu ja tähenduse vastastikune seos ning mitmekeelsed ja kultuuridevahelised uurimused poeetilise vormi alal. Esinejate seas olid Mihhail Lotman (TÜ), Jean-Louis Aroui (Université Paris VIII), Boris Kayachev (Oxfordi ülikool), frog (Helsingi ülikool), Kristin Hansen (California ülikool Berkeley), Peter Groves (Monashi ülikool, Austraalia), Igor Pilshchikov (California ülikool, TLÜ) jpt. Konverentsil oli ka eraldi noorteluulele pühendatud paneel, kus eesti nüüdisluulest pidasid ettekande Rebekka Lotman ja Mihhail Trunin. Eesti teadlastest esinesid veel Janika Oras, Mari Väina, Kristi Viiding, Maria-Kristiina Lotman ja Rahel Ariel Kaur.

29. aprillil peeti Tallinnas Eesti Keeletoimetajate Liidu 2026. aasta üldkoos-

olek ja 27. toimetajaseminar. Seminaril kõneles Osvald Nigola tehisarurakendustest, Kirke Sööt tehisaru kasutamisest keeletoimetamises ja Viivika Eljand ChatGPT-s assistendi loomisest. Liidu auliikmeteks valiti Helle Metslang ja Siiri Omblar.

29. aprillil toimus Tartu Ülikoolis noorte kultuuriuurijate konverents „Noorte hääled“. Konverents pakkus noortele uurijatele võimaluse mõttevahetuseks antropoloogia, etnoloogia, folkloristika ja kultuuripärandi ainevaldkondadega haakuvatel teemadel. Kolmes sessioonis – „Arhiiv, laul ja pärimuslikud prakti-

kad“, „Identiteet, narratiivid ja sotsiaalsed tähendused“ ja „Vernakulaarne teadmine ja tänapäevased kogukonnad“ (inglisekeelne) – esinesid TÜ ja TLÜ üliõpilased ning Tartu, Rakvere, Tapa ja Tallinna gümnasistid.

29. aprillil Tallinnas toimunud hõimuklubi 25. aastapäeva tähistanud õhtul esines pikaajaline klubi eestvedaja Jaak Prozes. Ta rääkis, kuidas tekkis Fennouurgia hõimuklubi, kes on olnud populaarsemad esinejad ja mis teemad on toonud saali kõige enam rahvast: kas mõne soomeugri rahva kultuur, keeleteadus, etnoloogia või hoopis poliitika?